

શ્રીગુરુમાઈનાં વચનો પર ધ્યાન ઈશા સરદેસાઈ દ્વારા લિખિત

આપણાં બધાં માટે શ્રીગુરુમાઈનો પ્રશ્ન

શ્રીગુરુમાઈએ તેમના આખા પ્રવચનમાં જે એક પ્રશ્ન વારંવાર પૂછ્યો, તે હતો : તમે લોકો આજકાલ શું કરી રહ્યાં છો, ખાસ કરીને ૧ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૬થી? મને પૂરી ખાતરી છે કે દરેકવાર જ્યારે ગુરુમાઈજીએ આ પ્રશ્ન પૂછ્યો, તો મારા ચહેરા પર સ્મિત મોટું થતું ગયું. એ પ્રશ્ન અને એને પૂછવાની ગુરુમાઈજીની રીત, બંને તેમની અદ્વિતીય લાક્ષણિકતા છે. ગુરુમાઈજી ખૂબ જ કૃપાપૂર્ણતા અને આત્મીયતાથી પૂછી રહ્યાં હતાં કે વર્ષનાં પહેલાં બે અઠવાડિયાંમાં આપણે શું કરી રહ્યાં હતાં, એમાં હાર્દિક રુચિ વ્યક્ત કરીને તેઓ આપણું માર્ગદર્શન કરી રહ્યાં હતાં.

મેં આ પ્રશ્ન વિશે મારા માટે વિચાર કર્યો. હું ૧ જાન્યુઆરીથી શું કરી રહી છું? શું નવા વર્ષની શરૂઆત થયાને, ‘મધુર સરપ્રાઈઝ’ને, આપણને શ્રીગુરુમાઈનો વર્ષ ૨૦૨૬ માટે સંદેશ પ્રાપ્ત થયો એ વાતને બે અઠવાડિયાં થઈ ગયાં? હું સ્વીકારીશ કે ગુરુમાઈજીના પ્રશ્નથી હું ક્ષણભર માટે થોભી ગઈ. એક બાજુ, મારી પાસે સીધો-સ્પષ્ટ જવાબ હતો. ‘મધુર સરપ્રાઈઝ’ પછીના દિવસોમાં મેં મારી જર્નલ અને પેન કાઢી હતી અને મેં ગુરુમાઈજીના સંદેશનું અધ્યયન અને અભ્યાસ કરવા માટે એક વ્યક્તિગત યોજના બનાવી હતી. હું ત્યારથી એ યોજનાનું પાલન કરવા માટે પૂરો પ્રયાસ કરી રહી છું.

બીજી બાજુ ખબર નહીં, મેં સ્વયંને એ પૂછ્યું હતું કે નહીં કે હું શું કરી રહી છું અને એ યોજના કેવી ચાલી રહી છે, ગુરુમાઈજીએ જેટલી સૌમ્યતા અને અસીમ ઉત્સુકતાથી પૂછ્યું હતું, મેં એ રીતે તો નહોતું જ પૂછ્યું. હું જે પગલાં લઈ રહી છું શું તે મારા માટે ઉપયોગી છે? મેં જે લક્ષ્ય નિર્ધારિત કર્યાં છે શું તે વાસ્તવમાં વ્યાવહારિક છે? શું તે ખરેખર મને ગુરુમાઈજીના સંદેશના પ્રજ્ઞાનને અનુરૂપ જીવન જીવવામાં મદદ કરી રહ્યાં છે? પછી મને કંઈક એવું યાદ આવી ગયું જેને હું ગુરુમાઈજી પાસેથી વારંવાર શીખી છું કે સિદ્ધયોગ પથ પર સાધના એક જીવંત અને સક્રિય પ્રક્રિયા છે, તે સ્વયં સાથે જ્ઞાનપ્રદ અને લાભદાયી રીતે સતત વાર્તાલાપ કરતા રહેવાની પ્રક્રિયા છે. ગુરુમાઈજીએ શીખવ્યું છે કે આપણે ‘પરમ આત્મા’નો (અર્થાત્ એ પ્રકાશ જે આપણી અંદર અને આપણી ચારેબાજુ વિદ્યમાન છે તેનો) અનુભવ ‘જીવાત્મા’ (આપણા ચિત્ત અથવા સંકલ્પ-વિકલ્પયુક્ત મન અને શરીરનાં કાર્યો) દ્વારા કરીએ છીએ.

જ્યારે પણ આ વિશિષ્ટ દાર્શનિક વિષયની વાત થાય છે, તો મને યાદ આવે છે કે ભારતીય ભાષાઓમાં આત્મા શબ્દનો ઉપયોગ કોઈ વ્યક્તિનો જીવાત્મા અને પરમ આત્મા, બંને દર્શાવવા માટે કરવામાં આવે છે. મને ભગવદ્ગીતાનો એક શ્લોક યાદ આવે છે, જેના વિશે મેં ગુરુમાઈજીને તેમનાં પ્રવચનોમાં શીખવતાં સાંભળ્યાં છે. આ શ્લોકમાં, ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ તેમના શિષ્ય અર્જુનને કહે છે :

ઉદ્ધરેદાત્મનાત્માનં નાત્માનમવસાદયેત્।

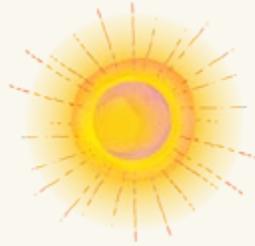
આત્મૈવ હ્યાત્મનો બંધુરાત્મૈવ રિપુરાત્મનઃ॥

મનુષ્યે ધ્યાન રાખવું જોઈએ કે તે સ્વયં પોતાના આત્મા દ્વારા
પોતાનો ઉદ્ધાર કરે અને પોતાનું પતન ન થવા દે,
કારણ કે આત્મા જ તેનો મિત્ર છે
અને આત્મા જ તેનો શત્રુ છે.^૧

મેં પહેલાં જ કહ્યું છે કે ગુરુમાઈજીએ આપણને જે પ્રશ્ન પૂછ્યો હતો, તેમાં મને કેટલી જિજ્ઞાસા મહસૂસ થઈ હતી. મને એ મહસૂસ થયું કે તેઓ આપણી સામે ઉદ્ધારણ આપીને આપણને શીખવી રહ્યાં છે કે આપણે પોતાની સાથે કેવી રીતે વાર્તાલાપ કરી શકીએ, કેવી રીતે આપણે — જેમ ભગવાન શ્રીકૃષ્ણ અહીં કહે છે — એ સુનિશ્ચિત કરી શકીએ કે આપણે આપણા મનને મિત્ર બનાવીએ. ગુરુમાઈજીનો પ્રશ્ન કોઈ ‘પોપ ક્વિઝ’ એટલે કે એવો પ્રશ્ન ન હતો જેનો આપણે તરત જ જવાબ આપવાનો હોય. તેનો હેતુ આપણને મૂંઝવણમાં મૂકવાનો નહોતો. જોકે, હું એવું નથી કહી રહી કે તમે તેને એ રીતે સમજ્યા હશો; હું તો બસ મારું ચિંતન જણાવવા માગું છું કે એ ક્ષણે મારા અંતરમાં મને શું અનુભવ થયો. મને લાગ્યું કે ગુરુમાઈજીએ જે કહ્યું તે ખૂબ જ સ્નેહભર્યું અને વિચારશીલ હતું — સૂર્યના પ્રકાશ જેવા તેમના શબ્દો આપણાં પર તેનું તેજ પ્રસરિત કરી રહ્યા હતા.

મારું એ પણ માનવું છે કે આ શબ્દો આપણને વધારે ગહનતાથી આત્મનિરીક્ષણ કરવા માટે આમંત્રિત કરી રહ્યા છે. મારા માટે તો તે નિશ્ચિતરૂપે આવું જ કરી રહ્યા છે. તો હવે જ્યારે મેં તમને જણાવી દીધું કે હું આજકાલ શું કરી રહી છું, હું તમને પણ એ જ પ્રશ્ન પૂછવા માગું છું જે ગુરુમાઈજીએ પૂછ્યો હતો.

તમે લોકો આજકાલ શું કરી રહ્યાં છો, ખાસ કરીને ૧ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૬થી?

© ૨૦૨૬ એસ.વાય.ડી.એ. ફાઉન્ડેશન®. સર્વાધિકાર સુરક્ષિત.

^૧ શ્રીમદ્ ભગવદ્ગીતા ૬.૫; અંગ્રેજી અનુવાદ © ૨૦૨૬ એસ.વાય.ડી.એ. ફાઉન્ડેશન®